

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНЕ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО»

Баранова І. І., Бреусова С. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

innabaranovapharm@ukr.net

Предметом вивчення навчальної дисципліни є класифікація і асортимент товарів, галузь їх застосування, товарознавчий аналіз готових лікарських засобів (ГЛЗ) та медичних виробів (МВ), раціональний вибір пакування, вимоги до тари та закупорювальних засобів, маркування, організація зберігання та транспортування різних видів продукції.

У своєму розвитку товарознавство ґрунтується на різних галузях науки, а також має тісний зв'язок з ними. Ця дисципліна систематизує та узагальнює всі знання про конкретний товар, які отримані при вивченні профільних дисциплін, таких як «Технологія лікарських засобів», «Фармацевтична хімія», «Фармакогнозія», «Управління та економіка фармації», «Організація та економіка фармації», «Фармацевтичний маркетинг і менеджмент» та ін. Кожна з перерахованих дисциплін розглядає окремі товарознавчі аспекти, зокрема особливості зберігання готових лікарських засобів (ГЛЗ), види фармацевтичного аналізу для доказу справжності активних фармацевтичних інгредієнтів (тобто якості лікарських засобів), види та особливості лікарської рослинної сировини (ЛРС) як окремого товару і як основи для виготовлення фітозасобів; негативні та побічні ефекти ГЛЗ, які знижують їх споживчу цінність або терапевтичний ефект; законодавче регулювання у галузі реалізації ГЛЗ; організація додаткових послуг і т. п. Вивчення технологічних дисциплін допомагає зрозуміти, як окремі технологічні процеси виробництва впливають на формування якості товару.

Метою викладання навчальної дисципліни «Медичне та фармацевтичне товарознавство» є оволодіння технікою проведення товарознавчого аналізу; вивчення вимог, які пред'являються до якості ГЛЗ, МВ та правил їх приймання; вивчення факторів, які впливають на якість ГЛЗ та МВ; організація раціональних способів їх зберігання

Кафедра товарознавства НФаУ кожен рік з однопрофільними кафедрами фармацевтичних факультетів медичних закладів вищої освіти України на засіданні опорних кафедр обговорює досвід та можливі сучасні зміни, які можуть покращити викладання нашої дисципліни. Програма навчальної дисципліни складається з 2 модулів. Хотілось би відмітити, що є базові теми, без яких загального поняття товарознавства неможливе.

До таких тем відносяться: Теоретичні основи товарознавства. Нормативна

документація, яка включає знання нормативно правових, законодавчих актів України та міжнародних (ISO), європейських (EN). Класифікація та кодування товарів (добавлено вивчення двомірного кодування). Пакування, маркування медичних товарів. Товарознавчий аналіз медичних інструментів, виробів, приладів. Безумовно більшу частину займає вивчення фармацевтичного товарознавства. Наприклад, к таким темам відносяться: Контейнери, закупорювальні засоби та сучасні пакувальні матеріали для ГЛЗ та МВ. Пакування, маркування та транспортування ГЛЗ. Приймання товарів на аптечний склад. Організація зберігання ГЛЗ та МВ.

Сучасні зміни зазнала тема, яка призначена вивченню товарознавчого аналізу товарів, які мають право придбавати та продавати аптечні заклади та їх структурні підрозділи (згідно Наказу МОЗ України № 764 від 23.11.2015 р.). Згідно цього Наказу розширено перелік товарів. Тому, крім товарознавчого аналізу мінеральних вод, дезінфекційних та дезінсекційних засобів було введено вивчення іншого асортименту, наприклад, ефірні олії, парафармацевтичні засоби (особливості маркування органічної та ін. косметичних засобів), спортивне та дитяче харчування тощо. Відмічено, що здобувачі вищої освіти з цікавістю вивчають інформацію щодо п'явок медичних (види, особливості утримання), засоби, пристрої та інші товари для боротьби зі шкідливими звичками. Нами введений окремий блок тематик, які присвячені товарознавчому аналізу приладів та засобів для огляду та діагностики стану організму (тонометри, термометри, стетоскопи, глюкометри, небулайзери, іригатори та ін.). Виходячи з проведених практичних та семінарських занять ми зрозуміли, що доцільним є розширення даного напрямку. Планується окреме заняття щодо проведення товарознавчого аналізу тонометрів, термометрів та стетоскопів; окремо - небулайзерів, іригаторів тощо. Хотілось би відмітити, що придбання наочного матеріалу та проведення аналізу приладів (наприклад, тонометрів) різних виробників, різних за способом визначення рівня артеріального тиску (цифрові, механічні, ртутні) дозволило проводити заняття на сучасному рівні.

Третім важливим циклом є вивчення медичного товарознавства. Безумовно, з точки зору сучасності даний напрямок був перероблений. Так «Товарознавчий аналіз медичних інструментів» був скорочений у декілька разів, зроблений акцент на такі товари, як шприці, шовні матеріали, гумові медичні вироби, предмети догляду за хворими, перев'язувальні засоби тощо.

На підставі проведених досліджень нами був виданий підручник у 2-х томах «Медичне та фармацевтичне товарознавство» на українській та російській мовах, який, ми сподіваємось, буде корисним при вивченні такої сучасної та необхідної дисципліни.